

علم کوه ۴۸۵۰ متر

علم کوه کوهی در شمال ایران است که دومین کوه بلند ایران پس از دماوند است. این کوه زیبا به دلیل جاذبه های ویژه آن مانند یخچالها، دیواره شمالی با عظمت، منطقه زیبای هسارچال (حصارچال) به عنوان یک نماد در کوهنوردی کشور به حساب می رود. در این نوشته به موضوعات گوناگون پیرامون این چکاد از قبیل ارتفاع، مسیرهای مختلف صعود، نکات، نقشه و سایر موارد خواهیم پرداخت.

علم کوه در کجاست ؟

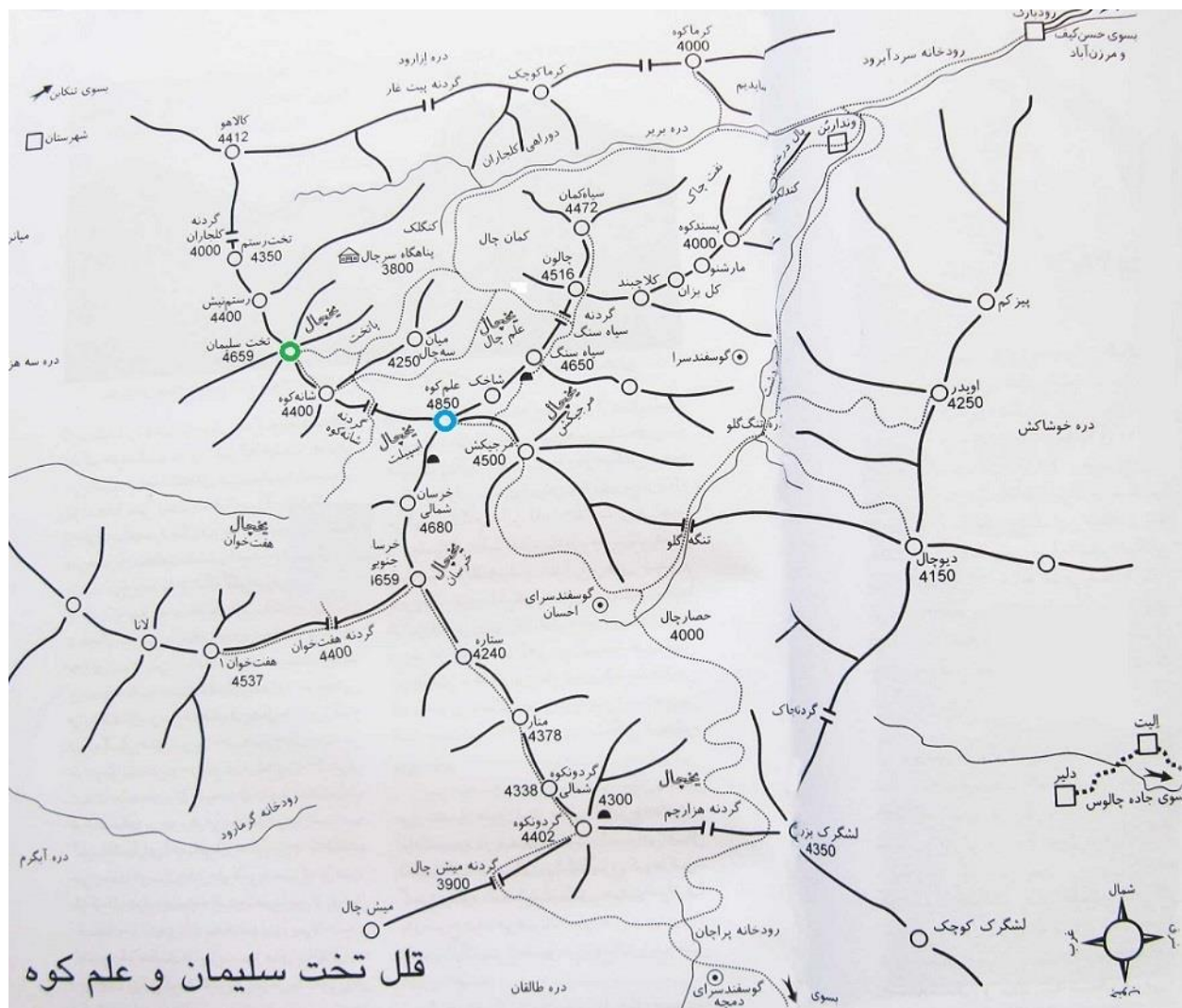
چکاد علم کوه از نظر تقسیم بندی های کوهستانی در رشته کوه البرز غربی و در میان قله منطقه تخت سلیمان واقع شده است. این کوه از نظر تقسیمات کشوری در استان مازندران و شهرستان کلاردشت قرار دارد. بهترین دسترسی به علم کوه از طریق رودبارک می باشد. رودبارک روستایی بسیار زیبا از توابع کلاردشت است که همواره به عنوان یکی از مراکز کوهنوردی کشور شناخته شده است.

بلندای علم کوه

بلندای چکاد علم کوه ۴۸۵۰ متر می باشد. در مجاور این قله نیز شاخک به ارتفاع ۴۷۸۰ متر واقع شده است. به طور کلی بنابر نظرات موجود، از ۳۵ تا ۴۰ قله بالای ۴۰۰۰ متر در منطقه تخت سلیمان یاد شده است.

علم کوه روی نقشه

در نقشه زیر منطقه تخت سلیمان را می بینید. در این نقشه همچنین به مسیرهای پیمایش و کوهنوردی نیز اشاره شده است.

علم کوه روی نقشه

مسیرهای صعود علم کوه

مسیرهای فراز بر چکاد علم کوه از چندین نظر بسیار متفاوت می باشد. مسیر سمت جنوب کوه که با چند ساعت کوهپیمایی ساده به چکاد میرسد. تا دیواره شمالی که شامل چند صد متر صعود در ارتفاعات بالا می گردد.

علم کوه از مسیر حصارچال

صعود علم کوه از مسیر حصارچال (در بعضی منابع هسارچال نیز خوانده شده است) یا مسیر جنوبی چکاد علم کوه از طریق کلاردشت، رودبارک، وندارین میسر می باشد. برای رسیدن به پای کار در منطقه تنگ گلو باید از جاده خاکی تقریباً ۲۰ کیلومتری گذر کرد. جاده تا ناحیه وندارین را می توان با سواری طی کرد. اما جاده وندارین به تنگ گلو مناسب سواری نیست. پس از تنگ گلو مسیر کوهپیمایی به سمت حصارچال آغاز می شود. در حدود ۲ تا ۳ ساعت با سرعت معمول طول می کشد تا به منطقه حصارچال برسید. اکثر تیمها شب را در اینجا می گذرانند و فردا صبح برای چکاد علم کوه اقدام می کنند. حصارچال در ارتفاع تقریبی ۳۸۰۰ متری قرار دارد.

پس از آن حرکت از پای مرجی کش به سمت قله امتداد می یابد. ادامه حرکت به سمت قله نیز دارای درگیری فنی نمی باشد. با سه چهار ساعت پیاده روی نیز به قله خواهید رسید.

▪ لطفا در نظافت منطقه بسیار کوشا باشید.

- شب هنگام غذای سبک بخورید تا در ارتفاع اذیت نشوید .
- قبل از اقدام برای صعود آب و هوای منطقه را چک کنید.
- بهترین فصل صعود از این مسیر تیر و مرداد می باشد.

محل کمپ حصارچال

مسیر سیاه سنگها علم کوه

دسترسی مسیر سیاه سنگ نیز از رودبارک می باشد. برای این صعود باید به قرارگاه کوهنوردی در ونداربن بروید. ارتفاع این قرارگاه در حدود ۲۲۰۰ متری می باشد. از اینجا پیاده روی آغاز می شود. در ابتدای مسیر به ناحیه کشتی سنگ، می رسید. سپس مسیر از پای کنگلک ها به سمت پناهگاه سرچال امتداد می یابد. ارتفاع پناهگاه سرچال ۳۸۰۰ متر می باشد.

پناهگاه سرچال در مسیر شمالی علم کوه

اکثر تیمها برای صعود از سیاه سنگ در اینجا شب مانی می کنند. پس از سرچال مسیر از روی یخچال ادامه یافته تا دروازه جهنم و پس از آن علم چال می رسید. در علم چال باید به سمت چپ رفته و از سومین شن اسکی صعود کنید. مراقب باشید که شن اسکی ها را اشتباه نروید که به دردسر خواهید افتاد.

به سمت چکاد علم کوه

پس از این قسمت به گردنه چالون خواهید رسید. از اینجا مسیر قله سیاه سنگ به شکل دست به سنگ آغاز می شود. این قسمت از مسیر دارای دو سه قسمت است که باید با دقت رد شوید. در زیر قله سیاه سنگ به سمت قله شاخک تراورس می کنید. پس از آن به جانپناه سیاه سنگ خواهید رسید. در روبرویتان قله شاخک قرار دارد. در اینجا قله شاخک را صعود نمی کنند و از سمت جنوبی آن قله را دور می زنند. با تراورس شاخک در زیر قله علم کوه مسیرتان با مسیر حصارچال یکی می شود. پس از طی دویست متر به قله میرسید.

- فصل صعود این مسیر تیر و مرداد می باشد.
- در عبور از قسمت های سنگی مراقب ریزش باشید.
- احتمال گم شدن در بین دهلیزهای مسیر زیاد است.
- در موقع بازگشت از گردنه چالون به کف علم چال یادتان بماند. اولی نه ، دومی نه ، سومی (سومین شن اسکی را باید پایین بروید).
- مسافت صعود زیاد است از سرچال تا گردنه چالون تقریباً نیمی از مسیر می باشد.

مسیر سیاه سنگ

گرده آلمانها

سخت تر و فنی تر از مسیر سیاه سنگ با چند کراکس فنی و نیاز به کار با طناب و ابزار گذاری و کار فنی جدی. ابتدای مسیر تا کف علم چال با مسیر سیاه سنگ یکسان می باشد. با رسیدن به علم چال باید به سمت راست حرکت کرده و جلو بروید تا به زیر قسمت شانه کوه برسید. نشانه این قسمت سکوی پناهگاه جلو یا سکوی آرش می باشد. پس از آن به سمت گردنه بالا می روید. در اینجا دقت کنید که نرسیده به گردنه و از زیر قله شانه کوه باید تراورس کنید. با تراورس کردن به گردنه بین شانه کوه و گرده میرسید. از اینجا مسیر گرده شروع می شود.

صعود به علم کوه از گرده آلمانها

- در ابتدای مسیر یک برج ۱۵ متری قرار دارد که از ۵ متری زیر بالای آن و از سمت راست تراورس می شود.
- سپس این برج را دست به سنگ فرود آمده و به سمت جلو ادامه می دهید. در اینجا از یک شکاف بزرگ رد می شوید.
- مسیر ادامه می یابد تا به اولین کراکس مسیر یعنی دو رکابی برسید. در ناحیه دو رکابی کارگاه وجود دارد. در اینجا باید از سمت راست صعود کنید. صعود طبیعی آن سخت نیست و شاید ۵.۹ باشد. اما زیر پایتان خالی است.
- پس از سی متر صعود به یک رول میرسید از اینجا یک طول تا زیر سه رکابی یا پله گول راه هست.

- ۵) در سه رکابی یک پله رکاب سیم بکسلی موجود می باشد. پای چپتان باید روی آخرین پله قرار بگیرد. پای راستتان را لبه شکستگی قرار داده. از منقاری بگیرد و بیرون بروید.
- ۶) مسیر در اینجا به سمت تراورس بزرگ ادامه می یابد.
- ۷) تراورس بزرگ حدود ۱۵۰ متر به سمت راست و تا زیر ناحیه قیف یخ می رود.
- ۸) در انتهای تراورس بزرگ باید به سمت بالا صعود کنید. پس از ۱۰۰ متر صعود رو به بالا به قیف یخی می رسید.
- ۹) از قیف یخ تراورسی کوتاه شما را به کراکس سوم مسیر به عنوان تک رکابی میرسد.
- ۱۰) تک رکابی یک سه جاف است که البته از سمت راستش هم راه در رو دارد.
- ۱۱) با طی این قسمت به سنگ سماور می رسید.
- ۱۲) وقتی که سنگ سماور را دیدید باید به سمت چپ پیچید و دو طول دیگر صعود کنید تا گرده به پایان برسد. در آخرین طول سنگ سماور دقیقا در پشت سرتان می بینید.
- ۱۳) در پایان از گرده به سمت چپ می پیچید و بعد از دقایقی به قله خواهید رسید.

نکات صعود گرده

- ۱) برای صعود گرده حتما باید اصول کار با طناب و کارفنی را بدانید. و ابزارگذاری و کارگاه را به درستی بشناسید.
- ۲) در تیم های کوچک صعود کنید.
- ۳) پیش از صعود حتما تمرینات فنی داشته باشید.
- ۴) چند ابزار سایز متوسط همراه خود ببرید. فرند سایز یک تا دو مناسب می باشد.

گرده آلمانها - دو رکابی ، سه رکابی به رنگ قرمز مشخص می باشد.

دیواره علم کوه

فنی ترین دیواره ایران ، بسیار زیبا و دلربا ، اما جدی و خطرناک . نیاز به آمادگی کافی فنی و قله نوردی برای صعود به این دیواره وجود دارد. ارتفاع خود دیواره تقریبا ۵۵۰ متر می باشد. جنس آن از گرانیت متخلخل بوده و به رنگ حنایی است.

دیواره علم کوه

مسیرهای زیادی در این دیواره کار شده اند: از جمله آنها به مسیر هاری رست یا هری رست، فرانسوی ها، لهستان ۵۲ و ۴۸، ایتالیایی ها، ایرانی ها و البته چندین مسیر دیگر. در ادامه توضیحاتی پیرامون دو مسیر دیواره ارایه می گردد.

مسیر هری رست یا هاری رست

این مسیر در فصل صعود معمول آسانترین مسیر دیواره می باشد. البته به طور نسبی.

(۱) معمولاً حرکت از پناهگاه خرابه کف علم چال آغاز می شود. تیم ها یا از کف یا از بالا به سمت گل سنگها می روند. در گل سنگها باید از یک مسیر سنگی پر شیب پس از یک شکاف یخچالی گذشت تا به پای شروع دیواره رسید. مسیر هاری رست در سمت چپ دیواره قرار دارد. پس از صعود تا پنجاه متری کارگاه لهستان ۵۲ باید به چپ بپیچید و به سمت قیف هاری رست بروید.

(۲) طول اول و دوم و سوم درجه ۵.۸ یا ۵.۹ دارند. این سه طول را می توانید در دو طول صعود کنید که باعث می شود زمان بیشتری حفظ کنید. سپس به زیر کلاhek بزرگ میرسید. کلاhek بزرگ به طور معمول مصنوعی صعود می شود در سمت چپ آن فاصله دو سه تا از میانی ها زیاد است. پس از آن به سمت بالا ادامه خواهید داد تا به زیر کلاhek کوچک برسید. کلاhek کوچک هم معمولاً مصنوعی صعود می شود اما کوتاه است. با طی یک طول دیگر به کارگاه یخ یا دوراهی دیواره میرسید که در سمت راست با ادامه وارد مسیر فرانسوی ها می گردید. در اینجا شما می بایست به سمت بالا ادامه دهید. دو سه طول جلوی شما درجه ۵.۱۰ دارند. طول آخر اما به نظر درجه بیشتری دارد که می شود آنرا مصنوعی هم صعود کرد. پس از آن وارد ریزشی ها می شوید. ریزشی های مسیر هاری رست طولانی ترین ریزشی دیواره می باشد. حدوداً سه طول. اصلاً سخت نیست اما دقت زیادی می طلبد. به نظرم مشکل اکثر تیمها در این قسمت خالی شدن انرژی هست نه سختی. پس از سه طول از سمت شرق قله علم کوه به خط الراس خواهید رسید.

نکات مسیر هری رست یا مسیر هاری رست

(۱) حتماً قبل از اقدام برای صعود دیواره برنامه ریزی تمرین خوبی داشته باشید. در چند دیواره بلند صعود چند طول داشته باشید.

(۲) روی قله نوردی به خوبی کار کنید. صعود در دیواره های مرتفع ترکیبی از سنگنوردی و قله نوردی می باشد.

(۳) حداقل دو سال تجربه سنگنوردی منظم برای صعود به دیواره علم کوه الزامی می باشد.

(۴) سرعت عمل داشته باشید. سرعت عمل را تمرین کنید. سرعت یعنی ایمنی.

اولین کارگاه مسیر هری رست یا هاری رست

مسیر فرانسوی ها

- ۱) طولانی ترین مسیر دیواره به حدود ۱۷ طول می باشد.
- ۲) تا ناحیه کارگاه یخ با مسیر هاری رست یکی می باشد.
- ۳) از اینجا باید به سمت چپ پیچید.
- ۴) با چند متر تراوس به طاقچه آرش خواهید رسید.
- ۵) با ادامه مسیر از دو پاندولی دارای سیم بکسل باید بگذرید. این قسمت بسیار زیبا و دیدنی می باشد.
- ۶) از اینجا باید حدود ۱۵ متر به سمت بالا صعود کنید و مجدداً به سمت راست ادامه دهید. در اینجا به گره رو می رسید که نشانه آن دیدن سنگ عدس یا آینه هست. حدوداً ۱۵ تا ۲۰ متر عمودی باید صعود کنید. این قسمت ها به صورت طبیعی مصنوعی صعود می شوند.
- ۷) با ادامه به سمت راست به یک طاقچه می رسید. دقت کنید که طاقچه قمقمه بعدی می باشد. از طاقچه قمقمه یک طول خفته باید ادامه دهید که به داخل قیف برسید. سپس با ورود به قیف ۳ طول پنجاه متری جلوی شماست. طول اول را طبیعی، طول دوم هم طبیعی مصنوعی و طول سوم هم طبیعی صعود می شود. نشانه پایان طول سوم یک رول روی یک تخته سنگ در سمت راستتان می باشد. در اینجا با ۵۰ متر صعود ریزشی در چند متری قله روی خط الراس قرار می گیرد.

نکات مسیر فرانسوی ها:

۱. مسیر فرانسه بسیار زیبا می باشد و مانند تالاری است که دیواره را به خوبی می بینید.
۲. اما مسیری طولانی است. پس باید سریع کار کنید.

۳. سه نفری صعود کردن را کنار بگذارید. فقط درد سر است.

۴. چند عدد کیل و فرند سایز متوسط در این مسیر می تواند کارتان را راحت کند. در چند قسمت از مسیر به ابزار گذاری نیاز پیدا می کنید.

۵. مسیر ترکیبی از مصنوعی و طبیعی هست. پس حتما روی هر دو کار کنید.

پاندوله ها در مسیر فرانسه

معرفی ۴ پناهگاه علم کوه

منطقه علم کوه دارای چند پناهگاه و جانپناه است که در اینجا به اختصار آنها را معرفی می کنیم:

(۱) پناهگاه ونداربن در منطقه ونداربن با امکانات سالن غذاخوری، پارکینگ، اتاقهای خصوصی، موزه کوهنورد که به عنوان پایگاه اصلی صعود علم کوه معمولا در نظر گرفته میشود.

(۲) پناهگاه سرچال در منطقه سرچال و در ارتفاع ۳۸۰۰ متری که دارای اتاق های مختلف و تخت های دو طبقه است. این پناهگاه در فصل تابستان اغلب آب دارد و تحت پوشش آنتن دهی موبایل نیز می باشد.

(۳) جانپناه سیاه سنگها در گردنه بین قله سیاه سنگها و قله شاخک روی گردنه یک جانپناه فلزی در ارتفاع ۴۵۵۰ متری است که استفاده اصلی آن شبمانی اضطراری پس از صعود دیواره یا سایر مسیرها می باشد.

(۴) جانپناه خرسان که در بین قله علم کوه و قله خرسان قرار گرفته و شرایطی مشابه جانپناه سیاه سنگها دارد.

درجه سختی علم کوه

مسیرهای صعود به قله علم کوه از نظر درجه سختی بسیار متفاوت هستند. در یک سوی این کوه مسیر حصارچال قرار دارد که از طریق آن بدون هیچ درگیر فنی می توانید به قله صعود کنید. البته لازم به ذکر است که این مسیر در فصل زمستان به دلیل بهمن های زیاد اصولا قابل صعود نیست. اما در سوی دیگر کوه و در رخ شمالی علم کوه ساده

ترین مسیر سیاستها است که دارای دست به سنگ و خطر ریزش می باشد. مسیرهای گرده آلمانها و دیواره علم کوه هم مشخصا نیاز به مهارت و تجربه بالا در دیواره نوردی و سنگنوردی دارند. گاهها سنگنوردان برای صعود مسیرهای دیواره شمالی علم کوه سالها تمرین می کنند.

مخاطرات علم کوه

از مهمترین خطرات علم کوه باید به ریزش سنگ در مسیرهای مختلف صعود اشاره کرد. این خطر حتی در مسیر آسان هسارچال در نزدیکی قله وجود دارد. در صعود مسیرهای فنی این کوه نیز می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- (۱) خطر سقوط از مسیرهای گرده، سیاستها، دیواره علم کوه که بارها حادثه آفریده است.
- (۲) خطر بهممن در صعود زمستانه علم کوه به خصوص در ناحیه کنگلک ها.
- (۳) خستگی بر اثر فشار زیاد که می تواند احتمال خطا را به شدت افزایش دهد.
- (۴) عدم مهارت در کار با طناب که بارها باعث مشکلات کوهنوردان به خصوص در مسیرهای فنی این کوه شده است.

صعود یکروزه به قله علم کوه

- (۱) صعود یکروزه از مسیر حصارچال به قله علم کوه در صورت هم هوا بودن کوهنورد مشکل نخواهد بود. پای کار یعنی تنگ گلو حدود ۳۲۰۰ متر ارتفاع دارد، پس تا قله باید ۱۶۵۰ متر ارتفاع بگیرد. طول این مسیر نیز به طور تقریبی ۸ کیلومتر است. در صورت هم هوا بودن نفرات صعود این مسیر به صورت یکروزه تقریباً معادل از نظر سختی تقریباً معادل قله توچال می باشد.
- (۲) صعود یکروزه به قله علم کوه از طریق مسیر سیاستها طولانی تر بوده و با دست به سنگ همراه است. پای کار این مسیر پناهگاه ونداربن با ارتفاع ۲۲۰۰ متر است. پس باید ۲۶۵۰ متر ارتفاع بگیرد. همچنین سختی دست به سنگ و ترورس پشت قلل شاخک هم مزید بر سختی مسیر است. صعود یکروزه این مسیر بر پایه تجربه برابر با صعود یکروزه دماوند است. البته باید دست به سنگ نیز به آن اضافه کرد.
- (۳) صعود یکروزه مسیر گرده آلمانها از این نظر دشوار است که پس از کیلومترها کوهپیمایی و رسیدن به گردنه شانه کوه تازه قسمت دشوار گرده شروع می شود. برای صعود یکروزه قله علم کوه از مسیر گرده آلمانها کوهنورد باید از نظر سطح استقامتی و فنی در سطح بالاتر از گرده باشد، چه با یکسره نوردی کل برنامه و آثار خستگی بتواند گرده را با کیفیت صعود کند.
- (۴) صعود یکروزه دیواره علم کوه از برنامه های کم سابقه در کوهنوردی کشورمان است. اجرای این برنامه نیازمند توانمندی در کوله کشی سرعتی، توان فنی بالاتر از دیواره علم کوه، استقامت کافی برای ساعت ها کار فنی و ساعت ها صعود و هم هوایی بالا می باشد. در صورتی که هدفتان صعود یکروزه قله علم کوه از مسیر دیواره یا گرده است، توصیه می شود حتما چند برنامه استقامتی اجرا کرده و توان خود را برای فعالیت فنی پس از کوله کشی ارتقا دهید.

گزارش صعود به قله علم کوه از مسیر سیاه سنگها (فصل زمستان)

روز اول از دوراهی اکاپل آغاز می گردد . حدود عصر به محل پناهگاه سرچال خواهید رسید و شبمانی در محل سرچال انجام می شود.

روز دوم حرکت را به سمت دروازه جهنم آغاز میکنید . سپس با صعود از شیب های زیر گردنه چالون به محل گردنه میرسید که محل شبمانی دوم برنامه می باشد .

روز سوم برنامه دست به سنگهای سیاه سنگها شروع میشود و استفاده از سیم بکسل ها لازم است باید با دقت از این قسمت عبور شود. عبور از این قسمت تقریبا ۴ ساعت به طول می انجامد . پس از رسیدن به گردنه سیاه سنگ روی گردنه چادر می زنید برای شب مانی و سپس می توانید اقدام به صعود قله شاخک کنید .

روز چهارم به سمت قله علم کوه با تراورس شاخک شروع می شود حوالی ساعت ۱۱ به قله میرسید.

برای مسیر بازگشت می توانید راهی برفچال پشت خرسان شوید که با شکل حرف اس به کف یخچال غربی ختم می شود. از اینجا پیمایش تا پای گردنه شانه کوه انجام می شود و سپس با صعود گردنه شانه و فرود خودتان را به علمچال و سپس پناهگاه سرچال برسانید .

شبمانی چهارم را در در پناهگاه سرچال انجام دهید و صبح روز بعد نیز با حرکت به سمت پایین به اتاق سرا به پایان برنامه خواهید رسید .

گزارش صعود زمستانه از مهدی جباریان